
	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА	02-07.50:2023
	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ	Редакція 2

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію та проведення практики у
Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ
2023

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника

ВНЕСЕНО Науково-методичною радою
2. РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Протокол від 28 березня 2023 р. № 03
3. ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
від 28 квітня 2023 р. № 246
4. УПРОВАДЖЕНО НА ЗАМІНУ Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленого Вченою радою університету від 05 листопада 2019 р., протокол № 9 та введеного в дію наказом ректора від 27 листопада 2019 р. № 805 (редакція 1)

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	<p>Редакція 2</p>

ВСТУП

Положення про організацію та проведення практики студентів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (далі – Положення, далі – Університет) розроблено відповідно до чинного законодавства у сфері освіти України: Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти України 08 квітня 1993 р. № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20 грудня 1994 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Це Положення регламентує питання проведення всіх видів практики для здобувачів освіти Університету для всіх освітніх програм, спеціальностей та рівнів освіти.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика є невіддільною складовою освітньо-професійних (ОПП) і освітньо-наукових програм (ОНП) підготовки фахівців. Вона спрямована на формування загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти, закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, набуття й удосконалення відповідних компетентностей за спеціальностями.

Види та обсяги практик визначаються освітньо-професійними й освітньо-науковими програмами підготовки фахівців, що відображається в навчальних планах та графіках освітнього процесу.

Види практики:

- пропедевтична (відповідно фаху) практика;
- навчальна (екскурсійна, волонтерська, перекладацька, технологічна, корективно-фонетична (мовна), літературно-краєзнавча, пленерна та інші відповідно до ОПП і ОНП);
- виробнича (технологічна, конструкторська, педагогічна, навчально-виховна, педагогічна в оздоровчих закладах, експлуатаційна, економічна, педагогічна для непедагогічних спеціальностей другого (магістерського) рівня, волонтерська, організаційно-управлінська, юридична, обліково-аналітична, виконавська, диригентська, акторська, культурологічна та ін.);
- виробнича (асистентська) є обов'язковим компонентом ОПП для

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

здобуття другого (магістерського) і ОНП третього (освітньо-наукового) рівнів;

- науково-дослідна;
- переддипломна.

Метою *пропедевтичної практики* є ознайомлення здобувача освіти з майбутньою професійною діяльністю, розвиток його творчих здібностей, здатностей до ділового спілкування, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень.

Метою *навчальної практики* є ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок, формування вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретного фаху.

Навчальна практика може проводитися в навчальних кабінетах і лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, полігонах, навчальних господарствах, навчально-дослідних ділянках, творчих колективах, навчально-практичних центрах та інших допоміжних об'єктах Університету, а також в організаціях, підприємствах відповідного профілю на основі укладених угод.

Метою *виробничої практики* є перевірка, поглиблення та закріплення знань, отриманих здобувачами освіти в процесі вивчення теоретичних курсів, отримання практичних навичок в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання умінь і навичок з обраної професії, а також збір матеріалу для виконання наукових робіт, передбачених навчальним планом.

Виробнича практика проводиться на підприємствах (організаціях, установах) на основі укладених угод. Базою виробничої практики можуть бути організації й установи різних галузей та секторів освіти й науки, економіки, культури, державного управління, фінансові та бюджетні установи, виробничо-промислові підприємства різних форм власності тощо, які забезпечені висококваліфікованими кадрами й відповідають вимогам програми практик відповідних рівнів вищої освіти.

Метою *(виробничої) асистентської практики* є забезпечення зв'язку між науково-теоретичною і практичною підготовкою студентів другого (магістерського) рівня, формування в них системи компетентностей для виконання функцій викладача вищої школи.

Метою *науково-дослідної практики* є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду здобувачів освіти, дослідження проблем теорії й практики дослідження. Науково-дослідна практика передбачає здатність до визначення структури та логіки майбутньої наукової (дипломної) роботи.

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

Науково-дослідна практика другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться без відриву від навчання у вільні від теоретичних занять дні згідно з графіком освітнього процесу в Університеті.

Переддипломна практика здобувачів освіти проводиться з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь, навичок та компетентностей, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також збору матеріалів для виконання дипломної (проектної) роботи.

Зміст практики визначається її програмами: наскрізною та робочою програмами (для конкретних видів практики).

Практика в межах навчального року може проводитись як впродовж певного періоду, так і шляхом чергування з теоретичними заняттями. Здобувачі освіти, які працюють за обраною спеціальністю не менше, ніж пів року до початку практики, мають право на її зарахування за умови своєчасної здачі документів і захисту практики в Університеті.

2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ: ПРОГРАМИ, БАЗИ

Наскрізна програма практики (НПП) – це основний організаційно-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівень компетенцій), які здобувачі вищої освіти повинні отримувати під час проходження кожного виду практики. Зміст наскрізних програм включає програми всіх практик на кожному рівні здобуття вищої освіти.

НПП розробляється навчальним підрозділом Університету згідно з навчальними планами, відповідно до ОПП підготовки фахівців.

НПП повинна мати таку структуру: найменування практики, семестр, в якому передбачена практика, тривалість практики (тижні), вступ, мета і завдання практичної підготовки здобувачів освіти структурного підрозділу відповідно до спеціальностей; структура практичної підготовки у підрозділі: види практик, послідовність проходження, кількість кредитів (годин) на кожен вид, форма контролю; специфічні особливості організації та проведення практики (за необхідності).

На основі НПП розробляються і затверджуються робочі програми відповідних видів практики.

Робочою програмою практики вважається навчально-методичний документ, який регламентує порядок проведення окремо взятої практики. Робоча програма практики (далі – РПП) студентів входить до комплексу

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

основних навчально-методичних документів, які реалізують завдання ОПП фахівців освітніх ступенів та відповідають їх змісту щодо практичних знань і навичок.

Структура робочої програми повинна відповідати загальним вимогам, що ставляться до документів такого виду.

Кафедри, циклові комісії можуть розробляти, окрім наскрізних та робочих програм практики, інші методичні документи, які сприятимуть ефективності в організації та проведенні практики здобувачів освіти.

Визначення *баз практики*, розробку та укладання угод із підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності здійснює відділ практики Університету. Тривалість дії угоди узгоджується договірними сторонами.

Здобувач вищої освіти може самостійно обрати місце проходження практики. У такому разі він зобов'язаний за місяць до її початку принести лист-дозвіл та Угоду з підприємством, установою чи організацією про проходження практики.

На практику студенти направляються наказом ректора Університету.

В окремих випадках здобувачі вищої освіти можуть проходити практику за місцем проживання, праці чи навчання.

При отриманні подвійної освіти всі види практик перезараховуються.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Організаційно-фінансове керівництво координується завідувачем відділу практики Університету.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво та виконання програми практики забезпечують керівники практики від структурних підрозділів Університету.

До керівництва практикою залучаються викладачі, які мають досвід практичної роботи за фахом, на підприємствах та інших об'єктах практики.

Продовження (зміна періоду проведення) практики регламентується розпорядженням структурного підрозділу (коледжу, факультету, навчально-наукового інституту) Університету.

Структурний підрозділ подає відділу практики в електронному варіанті службове подання для підготовки наказу про проведення практики.

Керівник практики від підрозділу та керівники-методисти циклових комісій і кафедр розподіляють між собою проведення всіх організаційних заходів щодо практики (настановча конференція, інструктаж з техніки безпеки, супровідні документи тощо).

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

Керівники баз практик своїм наказом зараховують студентів-практикантів на конкретні робочі місця / посади.

Організація та проходження практики, пов'язаної з академічною мобільністю здобувачів освіти, регламентується відповідним «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».

У разі запровадження дуальної освіти у певному підрозділі, практика проводиться на відповідних підприємствах / організаціях відповідно до норм «Положення про дуальну форму освіти здобуття вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Студенти-практиканти Університету зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики (відповідного підрозділу), направлення, методичні матеріали (РПП, методичні вказівки, щоденник, індивідуальне завдання тощо), прослухати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, дослухатися до вказівок методистів-керівників;
- вивчити і дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно здати матеріали практики, передбачені РПП, та у зазначені терміни захистити практику.

Студенти-практиканти мають *право*:

- за наявності вакантних місць бути зарахованими на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам РПП;
- при проходженні виробничої педагогічної практики в оздоровчих закладах обіймати посади вихователів-педагогів на платній основі;
- на повторне проходження практики у разі відсутності здобувача освіти на базі практики з поважної причини за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу Університету;
- на проходження практики за майбутнім місцем працевлаштування, якщо вони навчаються в Університеті за цільовим направленням;
- проходити практику на випускному курсі за майбутнім місцем працевлаштування (за умови представлення документів про працевлаштування на об'єкті практики після закінчення Університету);

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

- у разі дистанційної / змішаної форми організації праці практики на підприємстві, у закладі чи установі, здобувач освіти має право проходити практику у відповідній формі організації.

5. ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

Для поглиблення теоретичних знань і набуття необхідних компетентностей здобувачів освіти Університету можуть скеровувати для проходження практики за межі України.

Групи студентів для проходження практики за межами України формують відповідно до укладених угод з установами, організаціями та підприємствами інших країн.

Відповідальність за якісне формування груп покладається на деканів факультетів, директорів навчально-наукових інститутів, завідувачів кафедр / циклових комісій тощо.

Програму проходження практики за межами України готують викладачі випускових кафедр.

Після повернення в Україну студенти зобов'язані представити звітну документацію й захисти її згідно із загальними вимогами.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

В Університеті форми звітності й оцінювання знань здобувачів освіти визначають робочі програми практик відповідно до їх виду.

Практики студент захищає перед комісією, призначеною кафедрою / цикловою комісією.

Форма звітності за практику визначається навчальним планом, робочою програмою практики.

Звітна документація практики: на кафедрі упродовж року зберігається характеристика студента, всі інші робочі матеріали практики повертаються йому для подальшого користування.

Оцінку за практику враховують при призначенні стипендії.

Здобувач освіти, який не виконав програму практики, відрховується з Університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то Університет надає можливість студенту пройти практику повторно (в межах графіка освітнього процесу).

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри / циклової комісії та заслуховуються вченою / педагогічною радою структурного підрозділу Університету не менше одного разу впродовж року.

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

7. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Джерела фінансування практики студентів Університету визначаються формою замовлення на фахівців: державне або регіональне, кошти фізичних чи юридичних осіб. Для фінансування виробничої практики можуть залучатися додаткові джерела фінансування, які не заборонені законом.

Розміри витрат на практики визначаються кошторисом і є частиною загальних витрат на підготовку фахівців.

Оплата відряджень викладачам-керівникам практик здійснюється закладом вищої освіти відповідно до законодавства України про оплату службових відряджень.

Форма та порядок оплати праці безпосередніх керівників-методистів від бази практики визначається взаємною домовленістю сторін в угоді на проведення практики здобувачів освіти Університету.

Під час практики, у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати, за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

За наявності угоди між Університетом та підприємством (організацією, установою) і за умови сплати в період виробничої практики студентам заробітної плати, 50% її може направлятися на рахунок закладу вищої освіти для здійснення його статутної діяльності, зміцнення навчально-матеріальної бази, соціальний захист студентів, проведення культурно-масової та фізкультурно-спортивної роботи тощо.

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	Увесь зміст документа			Рішення науково- методичної ради університету	22.03.2023	Мартинець А.

	<p>ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА</p>	02-07.50:2023
	<p>НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ</p>	Редакція 2

РЕКВІЗИТИ ДОКУМЕНТА

ВНЕСЕНО

Навчально-методичним відділом

РОЗРОБНИКИ:

Науково-методична рада, навчально-методичний відділ